

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний біотехнологічний університет
Освітня програма	52472 Соціологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	054 Соціологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний біотехнологічний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	52472
Назва ОП	Соціологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	054 Соціологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Стадник Альона Георгіївна, Захарова Юлія Ігорівна, Колісник Лариса Олексіївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	25.09.2023 р. – 27.09.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/vidom-so-23-054b-2.pdf
Програма візиту експертної групи	https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/054b-progr-expert-comis-23.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

В ДБТУ наявна чітка нормативно-правова база, яка встановлює правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Проекти нових редакцій ОП завчасно публікуються на вебсторінці випускової кафедри на сайті ЗВО. Інформація про ОП «Соціологія» опублікована в обсязі, достатньому для інформування стейкхолдерів. Умови на ОП дають можливість здійснювати навчальний процес у дистанційному форматі під час воєнних дій, близькості регіону до лінії фронту. Форми контрольних заходів у ЗВО визначені відповідними внутрішніми нормативними документами, до яких всі учасники освітнього процесу мають вільний доступ. У ЗВО популяризуються принципи академічної доброчесності, кваліфікаційні роботи здобувачів перевіряються на наявність академічного плагіату, однак, подальша робота в цьому напрямку має бути активізована. ОП «Соціологія» ґрунтується на студентоцентрованому підході та принципах академічної свободи. Форми та методи навчання і викладання є сприятливими для досягнення заявлених в ОП цілей. Всім учасникам освітнього процесу своєчасно надається інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК. Навчальний процес є практико-орієнтованим. Правила прийому на ОП "Соціологія" є доступними та зрозумілими, враховують особливості ОП. Цілі освітньої програми в цілому співпадають зі стратегією університету. ОП «Соціологія» відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 054 Соціологія першого (бакалаврського) рівня – і комплексом загальних і спеціальних компетентностей, і програмними результатами навчання, які забезпечуються відповідними обов'язковими та вибірковими ОК. Освітня програма має потенціал для розвитку, оскільки регіон буде потребувати спеціалістів з реабілітації учасників військових дій, жителів окупованих територій, з написання проєктів по залученню іноземних коштів на відбудову регіону тощо. Тому вже зараз викладачами ведуться переговори з військовою адміністрацією м.Харкова щодо співпраці у напрямку адаптації ОП що потреб повоєнного регіону.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ЗВО підтримує політику розвитку соціальних навичок у здобувачів ВО, зокрема через реалізацію низки внутрішньоуніверситетських студентських конференцій, стимулювання до участі у зовнішніх заходах (конференціях, семінарах, конкурсах тощо). Здобувачі мають можливість розвинути навички комунікації, (само)презентації, ведення дискусії, коректного відстоювання власної позиції. У ЗВО запроваджена практика залучення здобувачів до участі у засіданнях кафедр, Рад факультету, Рад університету. Практико-орієнтовані дисципліни («Методи збору соціологічних даних» та ін.) починаються вже з першого року навчання. До викладання цих дисциплін залучені НПП, які мають великий досвід участі і проведення соціологічних досліджень. Здобувачі ОП залучаються ЗВО та кафедрою для вирішення конкретних прикладних завдань. До викладання окремих освітніх компонентів залучаються фахівці-практики (фахівець в галузі інклюзивної освіти, практичний психолог та ін.). В університеті є безкоштовна підготовка до вступу з різних предметів і більшість студентів даної ОП скористались послугами освітнього центру ДБТУ. Налагоджений тісний зв'язок та обмін інформацією між студентами та гарантом, НПП, кураторами груп. Наявна нормативна база ДБТУ чітко регламентує форми контрольних заходів та атестації здобувачів вищої освіти. На постійній основі в ДБТУ діє група сприяння академічній доброчесності та наявний вичерпний документальний супровід реалізації принципів академічної доброчесності в освітньому процесі. Позитивною практикою в ЗВО є підписання здобувачами вищої освіти та НПП документу про їх ознайомлення з «Кодексом академічної доброчесності ДБТУ». НПП, які забезпечують викладання на ОП, є професіоналами-практиками, та спеціалізуються на організації та проведенні різноманітних досліджень, що посилює практичну складову даної ОП. Укладені міжуніверситетські договори для проходження практики студентами-соціологами. Запрошення до викладання гостьових лекцій викладачів з інших університетів, в тому числі іноземних. У розділі Публічна інформація на вебсайті університету у відкритому доступі розміщено реєстр нормативно-правової бази ДБТУ.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Адміністрації університету слід розглядати та враховувати третю місію університету, зокрема, саме громаду регіону вважати одним з основних стейкхолдерів та замовників наукових досліджень та освітніх послуг, що надає університет. Рекомендується вести нові фахові дисципліни, які б враховували специфіку воєнного та повоєнного стану регіону. В університеті існує практика вибору дисциплін з інших факультетів та інших освітніх рівнів, студенти даної ОП не користуються такою можливістю. Силабуси містять розходження в годинах з НП. Рекомендується уніфікувати години в Силабусах та НП; стимулювати вибір дисциплін студентами з інших факультетів, освітніх рівнів; зменшити перелік посад, відповідно до ОК, які є на ОП, розширити ОК, які нададуть можливість додати компетенції. Не використовується механізм Perezарухування результатів неформальної освіти. Рекомендується стимулювати здобувачів до отримання неформальної освіти для розширення компетентностей; відслідковувати дієвість даного механізму. Здобувачі ОП «Соціологія» незнанчою мірою залучені до програм академічної мобільності. Деякі силабуси ОК ОП «Соціологія» містять застарілі переліки літератури. Здобувачі ОП «Соціологія» майже не використовують платформу Moodle під час навчання, хоча огляд матеріально-технічної бази ддав можливість з'ясувати, що є сторінки навчальних дисциплін, необхідний навчально-методичний матеріал. Рекомендується проводити інформаційні заходи щодо можливостей академічної мобільності, та залучати студентів-соціологів до міжнародних програм, які реалізує ЗВО; при оновленні робочих програм та силабусів внести до списку

рекомендованої літератури наукові праці НПП, що викладають на ОП; оновити силабуси ОК та розширити переліки літературних джерел, диференціюючи їх на «основні» та «додаткові»; забезпечити презентацію всіх дисциплін вільного вибору для здобувачів; надати здобувачам доступ до електронних кабінетів в системі Moodle; забезпечити здобувачів можливістю дистанційно навчатися роботі в програмі SPSS через віддалений доступ в умовах дистанційного навчання. Відсутність у здобувачів ВО постійного доступу до своїх поточних балів з навчальної дисципліни. Рекомендується: створити можливість перегляду поточних балів здобувачами ВО з усіх навчальних дисциплін за допомогою системи дистанційного навчання Moodle або інших сервісів. Академічна кваліфікація окремих викладачів ОП «Соціологія» потребує відповідних стажувань, підвищення кваліфікацій та/або наявних публікацій. В процесі налаштування знаходиться система внутрішньої підтримки НПП з питань підвищення кваліфікації. Незначний рівень обізнаності представників органів студентського самоврядування щодо участі в перегляді ОП. Рекомендується збільшити кількість стажування та/або публікацій серед НПП; налагодити щорічний моніторинг цього питання задля розуміння відповідності НПП ліцензійним вимогам; запровадити внутрішні програми підвищення кваліфікації НПП, заходи щодо покращення навичок викладацької майстерності.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі освітньої програми спрямовані на реалізацію місії ДБТУ, яка полягає у створенні університету європейського рівня. ОП позиціонує себе як така, що здійснює підготовку фахівців-соціологів, здатних проводити різнопланові соціологічні дослідження, здійснювати соціологічний супровід прийняття управлінських рішень, зокрема, у сферах соціальної політики та соціального захисту. Саме такі пріоритети набула ОП після реорганізації в ДБТУ у 2021 році, врахувавши пропозиції зовнішніх стейкхолдерів та специфіку новоствореного ЗВО. НПП, які реалізують ОП звертаються до військової адміністрації м.Харкова та мають попередні домовленості про співпрацю. Планується в перспективі врахувати виклики військового часу в ОП з підготовки соціологів. До кінця календарного року планується створення лабораторії соціологічних досліджень, діяльність якої буде спрямована на вирішення викликів військового часу.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Починаючи з першого року реалізації ОП, до складу робочих груп з її перегляду та оновлення на постійній основі було введено здобувачів. За ініціативою гарантки ОП раз на півроку проводяться фокус-групи зі здобувачами різних курсів і форм навчання. При оновленні ОП у 2021 р. були розглянуті пропозиції роботодавця В.Лапіної щодо корегування змісту ОП з огляду на реорганізацію ЗВО з урахуванням нової специфіки факультету та кафедри, на якій реалізується ОП. Освітня програма розроблена з урахуванням досвіду провідних українських та іноземних університетів. Гарантка та члени робочої групи ОП підтримують постійний тісний зв'язок з представниками академічної спільноти, обмінюючись досвідом щодо реалізації ОП на соціологічних конференціях та інших освітньо-наукових заходах («Харківські соціологічні читання»; «Якубінська наукова сесія» та ін.). Таку співпрацю підтвердили на зустрічі з ЕГ проф. КЗ «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» О. Дікова-Фаворська, завідувач Навчальної лабораторії соціологічних та освітніх досліджень КНУТШ В. Лапіна.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

До перегляду і рецензування ОП залучаються представники української соціологічної академічної спільноти та експерти галузі, зокрема, керівник Навчальної лабораторії соціологічних та освітніх досліджень КНУТШ В. Лапіна; проф. каф. соціології та управління НТУ «ХПІ»; проф. КЗ «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», О. Дікова-Фаворська, які також бруть участь у обговореннях ОП на засіданнях випускової кафедри, що й підтвердили особисто на зустрічі з ЕГ.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

На момент започаткування ОП у 2019 р. стандарт вищої освіти зі спеціальності Соціологія першого освітнього рівня бакалавр був відсутній. Його було затверджено наказом МОН України від 04.03.2020 року № 371. Тож редакція ОП «Соціологія» 2021 р., 2022 р. та 2023 р. оновлена відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 054 «Соціологія». Рецензування проводили стейкхолдери: М. Бірюкова - доктор соціол. наук, проф., НТУ «ХПІ»; О. Дікова-Фаворська - доктор соціол. наук, проф., КЗ «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти Житомирської обласної ради»; В. Лапіна - кандидат соціол. наук, Навчальна лабораторія соціологічних та освітніх досліджень КНУТШ, які зазначили унікальність, якість та високий рівень ОП «Соціологія». Всі редакції ОП починаючи з моменту її створення є у вільному доступі на сайті університету, також там розміщені проекти ОП 2022 та 2023 рр. (<https://biotechuniv.edu.ua/fakulteti-instituti/fakultet-menedzhmentu-administruvannya-ta-prava/kafedra-yunesko-ta-sotsialnogo-zahistu/osvitno-profesijni-programy/>). ОП «Соціологія» забезпечує підготовку фахівців та досягнення поставленої цілі: «підготувати фахівців-бакалаврів, які володіють сучасним соціологічним мисленням, теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для розв'язання комплексних задач та практичних проблем, здатні здійснювати соціологічний супровід управління соціально-економічними процесами, соціологічне забезпечення управлінських рішень, зокрема у сферах соціального забезпечення та соціального захисту» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/kaf-U-opp-054-2023.pdf>), яка корелює з ціллю, визначеною Стандартом (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/054-Sotsiolohiya-bakalavr.28.07-1.pdf>). Результати навчання ОП «Соціологія» також корелюють з результатами навчання Стандарту. РН 1-12 ОП «Соціологія» відповідають РН 1-12 Стандарту, а РН 13-15 ОП «Соціологія» відрізняють її від Стандарту. Загальний обсяг ОП становить 240 кредитів ЄКТС. Обсяг ВК за власним вибором здобувача – 60 кредитів (25 %), що відповідає вимогам Стандарту. Аналіз матриць відповідності, представлених у описі ОП, свідчить про те, що всі РН забезпечуються за рахунок обов'язкових ОК 1-38, які достатньо представлені соціологічними дисциплінами.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОПП «Соціологія» була утворена саме з ініціативи зовнішніх стейкхолдерів, зокрема, потенційних роботодавців та представників вітчизняної соціологічної спільноти. Попри те, що заклад освіти пережив реорганізацію, попри зміну гаранта ОП, кардинальні зміни у складі робочої групи ОП та групи забезпечення спеціальності, зв'язки із зазначеними стейкхолдерами були не просто збережені, а укріплені та постійно застосовуються на практиці для удосконалення ОП, її змісту тощо.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

1. В більшій мірі слід врахувати реалії війни в країні, потреби у реабілітації військових, жителів деокупованих територій та територій, які перебувають під перманентними обстрілами; збільшення кількості мігрантів, їх повернення, зміну інфраструктури міста, зокрема, специфіку повоєнного працевлаштування, зникнення певних підприємств, необхідність аналізувати та прогнозувати ситуацію; залучення грантових коштів до відбудови територій, написання соціальних проєктів тощо. ЕГ рекомендує: ввести нові фахові дисципліни (можливо, з інших факультетів) та дисципліни на вибір, які б враховували специфіку воєнного та повоєнного стану регіону. 2. Адміністрації університету слід розглядати та враховувати третю місію університету, зокрема, саме громаду регіону вважати одним з основних стейкхолдерів та замовників наукових досліджень університету.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Цілі освітньої програми співпадають зі стратегією університету. ОП «Соціологія» відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 054 Соціологія першого (бакалаврського) рівня – і комплексом загальних і спеціальних компетентностей, і програмними результатами навчання, які забезпечуються відповідними обов'язковими та

вибірковими ОК. В ході експертизи було виявлено, що цілі освітньої програми співпадають зі стратегією університету. Відповідно до внутрішньої нормативної документації місія ЗВО полягає у «створенні університету європейського рівня, інноваційного типу, з високим рейтингом та розвинутою інфраструктурою, з метою задоволення ціннісних очікувань усіх зацікавлених сторін. Для здобувачів – це, дійсно, студентоорієнтована освіта, що створює умови для творчого розвитку та освітньої мобільності, що було підтверджене на фокус-групах з здобувачами та випускниками ОП. Для НПП – це людиноцентризм та академічна свобода, що забезпечує розкриття потенціалу, можливостей самореалізації та професійного розвитку, що також знайшло підтвердження за результатами фокус-групи з НПП. Для роботодавців – це постійний професійний діалог, що дійсно реалізується не тільки на цій ОП, але й у ЗВО в цілому, на чому зауважили роботодавці під час відповідної фокус-групи, а також про що свідчить така ініціатива і практика ЗВО як «Рада роботодавців ДБТУ». Окремо слід зауважити, що ОП є гнучкою і динамічною. В умовах реорганізації, з урахуванням зміни статуту та всіх установчих документів ЗВО, зміни факультету та випускової кафедри, гаранту ОП та робочій групі разом зі зовнішніми стейкхолдерами вдалося швидко адаптувати зміст ОП до нових умов і реалій. ОП враховує ринок праці та зауваження й пропозиції стейкхолдерів з академічної спільноти. А з врахуванням реалій повоєнного стану регіону ОП може стати однією з найбільш затребуваних за умов врахування потреб у реабілітації, написання проєктів, вивчення питань урбаністики, відбудови, тощо. Тобто освітня діяльність на ОП відповідає підкритерію 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОП «Соціологія» становить 240 кредитів ЄКТС, що відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 054 «Соціологія» для першого (бакалаврського) рівня та забезпечує оптимальне результативне навантаження на здобувачів вищої освіти. Освітній процес за ОП визначається навчальним планом, реалізація якого за денною і заочною формою навчання розрахована на 3 р. 10 міс. Співвідношення часу (у кредитах ЄКТС), відведеного на ОК і ВК, становить 75/25. Загальний обсяг обов'язкових компонент ОП – 75 %, що відповідає Стандарту: "мінімум 50% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених Стандартом вищої освіти" (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/054-Sotsiologhiya-bakalavr.28.07-1.pdf>). Обсяг навчальних дисциплін, спрямованих на формування загальних компетентностей – 44 кредити ЄКТС (18,3 %); навчальних дисциплін, спрямованих на формування фахових компетентностей – 136 кредитів ЄКТС (56,7 %); практичної підготовки – 16 кредитів ЄКТС (6,7 %), випускної кваліфікаційної роботи бакалавра – 10 кредитів ЄКТС (4,2 %). Вибіркова частина ОП становить 60 кредитів ЄКТС, представлена ВК 1-20, та передбачає вибір з Каталогу вибіркових дисциплін, що становить 25 % і відповідає чинному законодавству. Атестація здобувачів вищої освіти за ОП «Соціологія» здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи, що передбачено Стандартом вищої освіти за спеціальністю 054 «Соціологія».

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Загальні компетентності формуються такими обов'язковими ОК, як: Історія української державності (4 кр. ЄКТС); Філософія (4 кр. ЄКТС); Українська мова (3 кр. ЄКТС); Теорія ймовірностей та математична статистика (3 кр. ЄКТС); Іноземна мова (12 кр. ЄКТС); Демографія (4 кр. ЄКТС); Соціальна статистика (4 кр. ЄКТС); Основи соціального менеджменту (4 кр. ЄКТС) Трудове та підприємницьке право (4 кр. ЄКТС). В цілому близько 24% обов'язкових ОК спрямовані на загальну підготовку бакалавра. До тих обов'язкових ОК, що безпосередньо стосуються фахової соціологічної підготовки, слід віднести: Інформаційні технології в соціології (3 кр. ЄКТС); Вступ до фаху (4 кр. ЄКТС); Загальна соціологія (4 кр. ЄКТС); Історія соціології (8 кр. ЄКТС); Методи збору соціологічних даних (4 кр. ЄКТС); Соціологія організацій (4 кр. ЄКТС); Соціологія культури та дозвілля (5 кр. ЄКТС); Методи аналізу соціологічних даних (8 кр. ЄКТС); Соціологія сім'ї та особистості (5 кр. ЄКТС); Історія соціології в Україні (4 кр. ЄКТС); Сучасні соціологічні теорії (4 кр. ЄКТС); Соціологія праці та зайнятості (5 кр. ЄКТС); Соціальна структура суспільства (4 кр. ЄКТС); Методологія соціологічного дослідження (5 кр. ЄКТС); Соціологія освіти (4 кр. ЄКТС); Соціологія соціальної роботи (4 кр. ЄКТС); Соціологія політики (4 кр. ЄКТС); Соціологія управління (3 кр. ЄКТС); Соціологія глобалізації (4 кр. ЄКТС); Соціологія економіки (3 кр. ЄКТС). Сюди ж слід додати виключно практичні ОК: Практикум з комп'ютерної обробки соціологічних даних (4 кр. ЄКТС); Навчальна практика з методів збору соціологічної інформації (6 кр. ЄКТС); Виробнича практика з обробки і аналізу соціологічної інформації (10 кр. ЄКТС); Випускна кваліфікаційна робота бакалавра (10 кр. ЄКТС). В цілому близько 70% обов'язкових ОК утворюють фундамент для фахової підготовки соціолога. Окремо слід виділити ОК, які виступають базисом для формування додаткових компетентностей та ПРН, що відповідають унікальності ОП, зокрема в аспекті підготовки соціологів, здатних забезпечувати супровід соціально-управлінських рішень та процесів, що мають місце у сферах соціальної політики, соціальної роботи та соціального захисту: Оціночні дослідження в соціальній сфері (3 кр. ЄКТС); Соціально-політичні студії (4 кр. ЄКТС); Соціальна безпека та соціальний захист (4 кр. ЄКТС); Соціальна та гуманітарна політика: соціологічний аспект (4 кр. ЄКТС); Суспільство ризику (4 кр. ЄКТС); «Соціологія праці та зайнятості» (5 кр. ЄКТС); «Соціологія соціальної роботи» (4 кр. ЄКТС). В цілому – це близько 16% обов'язкових ОК,

окрім того, унікальність підготовки соціологів посилюється змістом низки вибіркового ОК, які здобувачі мають можливість обрати до свого навчального плану (наприклад: «Міждисциплінарні дослідження», «Соціологічні дослідження соціальних проблем», «Соціологія девіантної поведінки» та ін.). В цілому зміст ОПП «Соціологія» має чітку структуру, а включені до неї ОК складають логічну взаємопов'язану систему. Всі РН забезпечуються за рахунок обов'язкових ОК.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Відповідність змісту ОП предметній області спеціальності 054 Соціологія пояснюється у ВСО відображенням загальних і спеціальних компетентностей, зазначених у відповідному Стандарті вищої освіти, наявністю структурно-логічної схеми в ОП. ЕГ детально вивчила перелік і зміст ОК ОП і зазначає, що вони відповідають предметній області спеціальності 054 Соціологія. Цілі навчання також відповідають Стандарту: підготовка кваліфікованих фахівців (бакалаврів) із соціології, які володіють фундаментальними знаннями і практичними навичками проведення соціологічних досліджень на регіональному, національному та глобальному рівнях, здійснення соціологічного супроводу управління соціально-економічними процесами, соціологічного забезпечення управлінських рішень, зокрема, у сферах соціального забезпечення та соціального захисту. Освітні компоненти, які формують спеціальні (фахові) компетентності, представляють основні напрями теоретичної соціології (Історія соціології в Україні, Загальна соціологія, Соціологія глобалізації, Сучасні соціологічні теорії, Історія соціології), галузевих соціологій (Соціологія сім'ї та особистості, Соціологія праці та зайнятості, Соціологія економіки, Соціологія освіти, Соціологія політики, Соціологія культури та дозвілля, Соціологія соціальної роботи, Соціологія організацій, Соціологія управління) та методології і методів соціологічних досліджень (Практикум з методів комп'ютерної обробки соціологічних даних, Методи збору соціологічних даних, Оціночні дослідження в соціальній сфері, Методологія соціологічного дослідження, Методи аналізу соціологічних даних, Теорія ймовірностей та математична статистика). Наявність дисциплін гуманітарного спрямування в ОП обґрунтована цілями ОП і програмними РН. ОП не є міждисциплінарною.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Обсяг вибіркового дисциплін, процедура їх вибору студентами і формування академічних груп регулюються Законом України «Про вищу освіту» (п. 15, ст. 62), Положенням «Про організацію освітнього процесу в ДБТУ» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-org-op-polo.pdf>) та Положенням «Про порядок обрання студентами вибіркового навчальних дисциплін» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-org-op-pol5.pdf>). Студенти мають змогу обирати навчальні дисципліни загальним обсягом 60 кредитів, або 25% загального обсягу ОП: 1) цикл загальної підготовки – формується з трьох ОК вільного вибору за певними спрямуваннями (соціально-гуманітарне, соціально-політичне, ІТ, технологічне, правове, загально-технічне); 2) цикл загальної підготовки за ОП – формується з чотирьох ОК загальним обсягом 12 кредитів ECTS непрофільних навчальних дисциплін; 3) цикл професійної підготовки – формується з профільних ОК загальним обсягом не менше 39 кредитів ECTS. Вибір студентами дисциплін здійснюється на основі «Першого попереднього вибору» шляхом голосування в Google – формах, де обирають десять бажаних ОК з урахуванням передумов навчання на курсі. Здобувачі здійснюють «Остаточний вибір» шляхом другого голосування в Google – формах, де обирають п'ять бажаних вибіркового дисциплін на наступний рік навчання, з урахуванням передумов зарахування на курс. У форму для голосування вносяться лише 11 дисциплін – «переможниця». Кожен студент буде зарахований лише на п'ять з цих одинадцяти дисциплін у наступному академічному році (це підтвердили здобувачі на відповідній зустрічі). Після цього здобувачі пишуть письмову заяву щодо затвердження обраних дисциплін. Студенти повідомили, що перед тим, як обрати дисципліну, вони відвідують загальноуніверситетський захід «Парад дисциплін», на якому дізнаються про зміст та специфіку всіх запропонованих курсів. ЕГ встановлено, що процедура вибору ОК є зрозумілою та зручною для зміст здобувачів. Усі учасники зустрічі ЕГ зі здобувачами ВО цієї ОП підтвердили цей факт. Під час зустрічі з НПП, здобувачами ВО було підтверджено наявність можливостей у ЗВО для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема, гаранткою О. Борюшкіною, було зазначено, що індивідуальна траєкторія забезпечується через відкриту співпрацю викладача та студента та через вільний вибір студентами тем курсових/дипломних робіт. Це відбувається на основі співпадіння наукових інтересів студентства та наукових досліджень викладачів (також на це звернули увагу здобувачі ВО під час зустрічі з ЕГ).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

На ОП передбачено два види практик як окремі ОК: навчальна (Навчальна практика з методів збору соціологічної інформації, 6 семестр) та виробнича (Виробнича практика з обробки та аналізу соціологічної інформації, 8 семестр). Базами практик для студентів є: Громадська організація «ІН-СОЦІУМ», Навчальні лабораторії освітніх та соціологічних досліджень Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Харківська автобаза №2, Приватне акціонерне товариство «Завод Південькабель», Департамент агропромислового розвитку Харківської

обласної державної адміністрації, Товариство з обмеженою відповідальністю «Агрістар», Товариство з обмеженою відповідальністю «Слобожанська промислова компанія», Харківська обласна організація роботодавців у сфері агропромислового комплексу, Кафедра ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін, Центр забезпечення якості освіти ДБТУ, Громадська організація «Українська асоціація суспільствознавців та педагогів», Громадська організація «Науково-дослідний інститут українознавства та козацтва», Громадська організація «Науковий центр дидактики менеджмент-освіти». На зустрічі зі стейкхолдерами представники баз практик поділилися досвідом співпраці зі студентами, висловили готовність подальшої співпраці та достатній рівень практичної підготовки студентів. Проте, у ході зустрічі зі здобувачами ВО ЕГ встановила факт недостатнього рівня навичок користування здобувачами програмою обробки соціологічних даних SPSS.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз відомостей про самооцінювання ОП, матеріалів, представлених на офіційному сайті ЗВО, силабусів ОК та результати зустрічей зі здобувачами та НПП, показали наявність у ЗВО політики щодо розвитку та формування soft skills у здобувачів вищої освіти: лекційні заняття проводяться у дискусійній формі; практикується групова робота, виконання навчальних завдань у формі проєктів; семінарські заняття – у форматі конференцій, дебатів. Під час зустрічі із НПП ЕГ було встановлено зацікавленість викладачів у формуванні соціальних навичок у здобувачів. Зокрема, І. Нечитайло на зустрічі із роботодавцями повідомила, що «у здобувачів добре виходить працювати в команді, зручно будувати робочі відносини» - це саме той soft skills, який формується на даній ОП. Також на даній ОП функціонує гурток «Сучасний соціолог», який формує відповідні навички у здобувачів ВО (<https://biotechuniv.edu.ua/novyny-kafedry-yunesko/26-11-2022-r-vidbulosya-cherbove-zasidannya-naukovogo-gurtku-z-sotsiologiyi/>). Загалом усі учасники освітнього процесу в ДБТУ відзначають відкритість академічного середовища, сприяння студентській активності, плекання соціальної відповідальності.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз ОП та НП (редакція 2023 року), нормативних документів та інформації на офіційному сайті ЗВО, а також результати зустрічей зі здобувачами вищої освіти дозволяють зазначити те, що загалом обсяг ОП та окремих ОК відображає фактичне навантаження здобувачів і є достатнім для досягнення цілей та ПРН. Зокрема, з метою ґрунтовного аналізу обсягу ОК та визначення можливостей забезпечення встановленим обсягом досягнення відповідних ПРН, ЕГ було проаналізовано ОП, НП та програми обов'язкових ОК. Обсяг ОП та окремих ОК реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма освіти на ОП не впроваджена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. ЗВО реально підтримує політику розвитку соціальних навичок у здобувачів ВО, зокрема через реалізацію низки внутрішньоуніверситетських студентських конференцій, стимулювання до участі у зовнішніх заходах (конференціях, семінарах, конкурсах тощо). Здобувачі мають можливість розвинути навички комунікації, (само)презентації, ведення дискусії, коректного відстоювання власної позиції. У ЗВО запроваджена практика залучення здобувачів до участі у засіданнях кафедр, Рад факультету, Рад університету (про що свідчили представники студ. самоврядування). Зокрема, на ОПП «Соціологія» здобувачі є активними суб'єктами внесення змін до ОП, беруть участь у засіданнях випускової кафедри (про що свідчили здобувачі і НПП на відповідних фокус-групах). 2. Практикоорієнтованість навчання, зокрема, наявність практико-орієнтованих дисциплін («Методи збору соціологічних даних» та ін.) починаються вже з першого року навчання. До викладання цих дисциплін залучені НПП, які мають значний досвід

участі та проведення соціологічних досліджень. Здобувачі ОП злучаються ЗВО та кафедрою для вирішення конкретних прикладних завдань (контент-аналіз есе «Війна очима студентів»; вимірювання рівня професійного вигорання працівників факультету МАП та ін.). Також до викладання окремих ОК залучаються фахівці-практики (фахівець в галузі інклюзивної освіти, практичний психолог та ін.).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. Силабуси, які були надані ЕГ, містять розходження в годинах з НП, а саме: Соціальна структура суспільства, Соціологія глобалізації, Навчальна практика, Соціологія культури та дозвілля, Соціологія сім'ї, Загальна соціологія, Історія соціології, Історія соціології в Україні. ЕГ рекомендує уніфікувати години в Силабусах та НП. 2. Здобувачі ВО недостатньо вміють працювати в соціологічних програмах обробки даних (наприклад, SPSS). ЕГ рекомендує: впровадити практику навчання здобувачів ВО працювати в відповідних програмах обробки кількісних даних соціологічних досліджень. 3. Хоча в університеті існує практика вибору дисциплін з інших факультетів та інших освітніх рівнів, студенти даної ОП не користуються такою можливістю. ЕГ рекомендує: стимулювати вибір дисциплін студентами з інших факультетів, освітніх рівнів. 4. В ОП зазначено перелік з 19 посад, які можуть обіймати випускники (згідно з класифікатором професій України), але ОК (як обов'язкові, так і вибіркові) не покривають компетенції широкого кола посад (зокрема: соціальний працівник, соціальний аудитор, фахівець з соціальної роботи, спеціаліст з маркетингу та ін.). ЕГ рекомендує: зменшити перелік посад, відповідно до ОК, які є на ОП, або розширити ОК, які нададуть можливість додати компетенції (зокрема, у напрямі соціального захисту, соціальної роботи, маркетингу).

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП загалом відповідає вимогам критерію 2. Підкритерій 2.1. та 2.2. відповідають вимогам. Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності, що повністю відповідає вимогам підкритерію 2.3. ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії через індивідуальний вибір дисциплін, при цьому дотриманні нормативні вимоги щодо обсягу вибіркового компоненту, що повністю відповідає підкритерію 2.4. ОП передбачає практичну підготовку, яка сприяє подальшій професійній діяльності, проте здобувачі ВО недостатньо вміють працювати в соціологічних програмах обробки кількісних даних (наприклад, SPSS), що частково відповідає підкритерію 2.5. ОП передбачає набуття соціальних навичок, яка реалізується через низку ОК, що повністю відповідає підкритерію 2.6. Професійний стандарт за спеціальністю «Соціологія» відсутній, що відповідає підкритерію 2.7. Обсяг ОП та окремих ОК реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання, що аргументовано у відповідному підкритерії, що повністю відповідає підкритерію 2.8. Підготовка здобувачів ОП за дуальною формою не здійснюється і наразі не планується, що повністю відповідає підкритерію 2.9.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, оприлюднені на офіційному вебсайті ЗВО. Також доступно надана інформація про коефіцієнти про вступ на навчання для пільгових категорій здобувачів, зокрема, на даній ОП. Прийом на навчання відбувається згідно положення про приймальну комісію, яке розміщені на сайті університету.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Особливості ОП «Соціологія» враховувалися через перелік конкурсних предметів для вступу на основі повної загальної середньої освіти: «Математика» – є обов'язковим предметом, бо знання математики пов'язане з необхідністю аналізувати результати кількісних соціологічних досліджень. Освітній центр ДБТУ безкоштовно проводить онлайн заняття для підготовки до тесту, що було підтверджено студентами під час відповідної зустрічі. Варто зазначити, що більшість студентів скористалися при вступі такою можливістю. Правила вступу до ЗВО щорічно корегуються відповідно до наказів МОНУ.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В ЗВО діють «Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти ДБТУ»; «Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються в університеті, а також надання їм академічної відпустки»; «Положення про порядок визнання результатів навчання отриманих у закладах освіти, у неформальній та інформальній освіті», які регламентують діяльність міжнародного відділу за необхідності визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти, в тому числі закордонних. На інших ОП вже існує практика перезарахування дисциплін, хоча на ОП "Соціологія" такої необхідності ще не виникало. На ОП є досвід переведення здобувачів з інших факультетів ДБТУ (здобувач К. Христосов) і, відповідно, визнання попередньо отриманих результатів навчання.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В університеті діє «Положення про порядок визнання результатів навчання отриманих у закладах освіти, у неформальній та інформальній освіті», яке розміщено на офіційному сайті ЗВО. На ОП була практика перезарахування результатів неформальної освіти до реорганізації (на етапі реалізації на базі ХНАУ ім. В.В. Докучаєва) чотирьох ЗВО в один, і відбулося це згідно з «Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті у Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва». Від кураторів студенти отримують інформацію про можливості перезарахування, що було підтверджено на очних зустрічах. Також на зустрічі зі здобувачами учасники зазначили, що певні результати навчання, отримані в якості неформальної освіти, були частково перезараховані під час навчання за певними ОК.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

1. На освітній програмі є досвід переведення здобувачів з інших факультетів, і, відповідно, визнання попередньо отриманих результатів. 2. В університеті є безкоштовна підготовка до вступу з різних предметів і більшість студентів даної ОП скористались послугами освітнього центру ДБТУ. 3. Викладачі орієнтують студентів на проходження неформальних онлайн курсів, хоча студенти обирають більшою мірою не соціологічні, а загальноосвітні онлайн курси.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

1. Не використовується механізм перезарахування результатів неформальної освіти. ЕГ рекомендує: стимулювати здобувачів до отримання неформальної освіти для розширення компетентностей; відслідковувати дієвість механізму зарахування результатів неформальної освіти в ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Правила прийому на ОП "Соціологія" є доступними та зрозумілими, враховують особливості ОП. Тобто підготовка на ОП відповідає підкритеріям 3.1 та 3.2. В університеті існують положення про процедури результатів навчання, отриманих в неформальній освіті, результатів навчання, отриманих в інших навчальних закладах, зокрема іноземних. Сама ж практика перезарахування таких результатів не є розповсюдженою, при тому, що студенти зараз мають можливість дистанційно, проживаючи в інших регіонах чи країнах, отримувати паралельно ще вищу освіту в інших закладах освіти, проходити певні дистанційні курси, тощо. Тобто підготовка на ОП за підкритеріями частково відповідає критеріям 3.3 та 3.4.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Освітній процес в ЗВО регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу в ДБТУ» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/06/pol-org-np-za-dn.pdf>), «Положенням про організацію освітнього процесу з використанням дистанційних технологій» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-org-op-polo.pdf>), «Положенням про порядок обрання здобувачами освіти вибіркових навчальних дисциплін у Державному біотехнологічному університеті» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/pol-pro-obr-vyb-dysc-z.pdf>), іншими документами, та здійснюється за такими формами: навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи, підсумкова атестація. В умовах воєнного стану навчальні заняття та консультації здобувачів відбуваються за допомогою Google Meet та Zoom, e-mail та месенджерів Viber/Telegram. Також використовується платформа дистанційного навчання Moodle, проте під час зустрічі, здобувачам важко було відповісти на питання стосовно їх досвіду роботи з Moodle. Під час зустрічей з НПП, здобувачами, адміністративним персоналом та студентським самоврядуванням ЕГ переконалася, що форми та методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи, що проявляється в сприянні НПП участі здобувачів у наукових конференціях, в допомозі у написанні наукових робіт тощо. Студенти мають змогу навчатися за індивідуальним навчальним планом, вільно обираючи вибіркові дисципліни, форму навчання (денна/заочна), формулювати теми курсових та кваліфікаційних робіт, орієнтуючись на предмет дослідження, який цікавить саме їх, обирати наукового керівника відповідно до своїх наукових інтересів, самостійно обирати базу практики, брати академічну відпустку. Принципи академічної свободи закріплені в «Положенні про організацію освітнього процесу в ДБТУ» <https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/06/pol-org-np-za-dn.pdf>. Під час фокус-групи зі здобувачами учасники зазначили, що мають змогу виразити свою думку щодо їх незадоволеності навчальним процесом або змістом ОП. Позитивною практикою на ОП є процедура оцінки роботи викладача, ініційована НПП, за допомогою анонімних опитувань здобувачі оцінюють викладання ОК та вносять пропозиції щодо її покращення. Також студенти входять до складу робочої групи ОП, можуть вносити пропозиції та ініціювати зміни до ОП. Наприклад, обговорення зі здобувачами редакції ОП «Соціологія» 2022 р., зафіксовано у протоколі засід. каф. №6 від 08.02.2022 р. Академічну свободу викладачів також дотримано. Вони можуть вільно формувати зміст дисциплін, вносити зміни в робочі програми, обирати форми та методи навчання тощо.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформацію щодо цілей, змісту та ПРН за ОП детально викладено у документі ОП «Соціологія», який знаходиться на сайті ЗВО (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/kaf-U-opp-054-2023.pdf>). Крім того, там викладено ОП «Соціологія» 2019, 2020, 2021 та 2022 рр. та проекти ОП «Соціологія» 2022 та 2023 рр., а також три рецензії на дану ОП (<https://biotechuniv.edu.ua/fakulteti-instituti/fakultet-menedzhmentu-administruvannya-ta-prava/kafedra-yunesko-ta-sotsialnogo-zahistu/osvitno-profesijni-programy/>). Здобувачі отримують доступну і зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК через силабуси, розміщені на сайті випускової кафедри <https://biotechuniv.edu.ua/fakulteti-instituti/fakultet-menedzhmentu-administruvannya-ta-prava/kafedra-yunesko-ta-sotsialnogo-zahistu/navchalni-planu/>. Силабуси усіх ОК мають уніфіковане оформлення, що регулюється «Положенням про силабус» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-nm-op-pol6.pdf>), в них зазначаються критерії оцінювання (для кожного виду навчальної діяльності), норми академічної доброчесності, література та методичні матеріали, однак в окремих силабусах література для вивчення дисципліни подана згідно із застарілими вимогами оформлення, а також містить джерела російського походження (Сучасні соціологічні теорії <https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/054-osn-35-suchasni-sociol-teor.pdf> та Соціологія економіки <https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/054-osn-25-sociol-econom.pdf>). Також силабуси та наявні методичні рекомендації розміщуються викладачами у системі Moodle. Сторінка однієї з ОК в системі Moodle була продемонстрована гарантом ОП під час огляду матеріально-технічної бази. Під час фокус-групи із здобувачами учасники підтвердили, що всю необхідну інформацію щодо організаційних питань і методів роботи протягом вивчення дисципліни зазвичай отримують від викладачів на перших заняттях, а також запевнили у відсутності конфліктних ситуацій із викладачами щодо методів та форм оцінювання знань. Графік навчального процесу оприлюднюється на сайті ЗВО на початку навчального року (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/grafik-op-dbtu-2023-2024r.pdf>). Розклад занять та графік сесії оприлюднюється до їх початку, проте за яким саме час ЕГ з'ясувати не вдалося. Проведення державної атестації регулюється «Положенням про підготовку і захист кваліфікаційних робіт» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-org-op-pol4.pdf>), «Положенням про створення екзаменаційної комісії» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-org-op-pol8.pdf>) та «Положенням про диплом з відзнакою» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/pol-dyplom-z-vidz-23.pdf>). Таким чином, можна стверджувати, що учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту, ПРН, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих ОК.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і досліджень на ОП забезпечується шляхом роботи над курсовими та кваліфікаційною роботою та виконання здобувачами індивідуальних проєктів. На фокус-групі студенти підтвердили свою задоволеність роботою з керівниками курсових та кваліфікаційної робіт та можливістю вільно обирати теми досліджень. Отримання та удосконалення навичок проведення соціологічних досліджень, обробки та аналізу їх даних відбувається під час проходження навчальної та виробничої практики в соціологічній лабораторії, а також протягом навчання в межах дисциплін: Методи аналізу соціологічних даних, Методи збору соціологічних даних, Методологія соціологічного дослідження, Інформаційні технології в соціології, Практикум з методів комп'ютерної обробки соціологічних даних. Здобувачі ОП беруть участь у роботі наукового гуртка «Сучасний соціолог». Про належний рівень дослідницької діяльності студентів свідчить їх участь у науково-практичних конференціях: Міжнародний форум молоді «Молодь і сільськогосподарська техніка у XXI сторіччі»; МНПК «Харківські соціологічні читання»; «Конгрес Соціологічної асоціації України»; «Соціологія, соціальна робота та соціальне забезпечення: сучасні практики соціального регулювання»; Міжнародна конференція студентів та молодих науковців «Соціологія та сучасні соціальні трансформації»; «Міждисциплінарна НПК студентів і молодих вчених»; «Львівський соціологічний форум»; Круглий стіл «Наукове становлення соціології: від історичних витоків до сучасності»; XIX Форум «Молодь і індустрія 4.0 в XXI ст.», та їх виступи як доповідачів - <https://biotechuniv.edu.ua/fakulteti-instituti/fakultet-menedzhmentu-administruvannya-ta-prava/kafedra-yunesko-ta-sotsialnogo-zahistu/navchalno-naukovi-dosyagnennya-zdobuvachiv/>. У ВСО та під час зустрічі зі здобувачами з'ясувано про їх участь у наукових заходах: Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт, 2021 р. - Г. Сапелкіна (посіла III місце), М. Муравльова; «Молода наука Харківщини: вектори розвитку», 2021 р. - Г. Сапелкіна (посіла II місце); Всеукраїнська стипендіальна програма «Завтра UA», 2021-2022 рр. - М. Проскурня (пройшла у півфінал). На зустрічі здобувачі цю інформацію підтвердили. В ході розмови з потенційними роботодавцями, які мали досвід спілкування із здобувачами, було зазначено хороший рівень підготовки студентів. Під час фокус-груп було з'ясувано, що викладі ОП заохочують здобувачів до участі в наукових заходах (дають можливість отримати додаткові бали). На сайті ЗВО в розділі Конференції є актуальна інформація щодо всіх наукових конференцій.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Структура, зміст, алгоритм розробки та оновлення робочих програм ОК регулюються «Положенням про роботу програму навчальної дисципліни» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-nm-op-pol5.pdf>) та «Положенням про навчально-методичний комплекс дисципліни» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-nm-op-pol3.pdf>). Зустріч з НПП показала, що перегляд та оновлення робочих програм за ОК відбувається щорічно з урахуванням наукових досягнень і сучасних практик у соціологічній галузі. Підставами для перегляду змісту ОК є рекомендації внутрішніх (здобувачів) та зовнішніх (роботодавців) стейкхолдерів. Запроваджена практика участі роботодавців у засіданнях кафедри, де вони можуть висловити своє бачення компетентностей, необхідних для практичної діяльності здобувачів та запропонувати зміни до ОП та ОК. Цю інформацію роботодавець підтвердили під час фокус-групи. Крім того, зміст ОК актуалізується НПП завдяки їх участі в наукових заходах: Круглий стіл Інституту соціології НАНУ; XXII Міжнародна наукова онлайн-конференція «Харківські соціологічні читання»; XIX Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми розвитку соціологічної теорії: Війна, насильство та суспільні порядки»; Всеукраїнська науково-методична конференція «Слобожанський гуманітарій»; XIII Львівський соціологічний форум «Творення нових соціальних порядків в умовах російсько-української війни»; та проходження ними стажувань, із ВСО: за результатами стажування О. Борюшкіної «Інновації в освіті. Інноваційні технології викладання фахових дисциплін» (Katowice School of Technology, Польща), були внесені зміни до проєктів силабусу та робочої програми з дисципліни «Соціологія соціальної роботи»; за результатами співпраці І. Нечітайло з Люксембурзьким інститутом соціально-економічних досліджень – до проєктів силабусу та робочої програми з дисципліни «Соціологія освіти». Проф. І. Нечітайло і доц. О. Борюшкіна пройшли спеціальне тренінгове навчання та включені до групи експертів-розробників тестів для Єдиного фахового вступного іспиту на магістерські програми з соціології та психології. В результаті такого досвіду були внесені зміни за окремими темами до проєктів силабусів та робочих програм з дисциплін «Історія соціології», «Соціологія сім'ї та особистості». Аналіз силабусів ОК свідчить про те, що деякі з них містять застарілі переліки літератури (2000-х років), у списках літератури окремих силабусів зазначається 3-4 джерела, чого, на думку ЕГ, недостатньо для повноцінного забезпечення здобувачів інформацією щодо актуальної літератури з даної навчальної дисципліни.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Реалізація стратегії міжнародної діяльності ДБТУ здійснюється на підставі «Положення про академічну мобільність» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-org-op-pol1.pdf>), «Положення про порядок укладання, реєстрації, зберігання договорів з міжнародної діяльності та контролю за їх укладанням у ДБТУ» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/pol-pro-por-uklad-dogovoriv-z.pdf>), а також

укладених договорів із зарубіжними університетами-партнерами. Окремим підрозділом у Стратегії розвитку ДБТУ на 2022-2027 рр. прописана міжнародна діяльність (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-strat.pdf>). На сьогоднішній день ДБТУ співпрацює з закладами вищої освіти дев'яти країн світу та залучений до світової мережі ЮНЕСКО, а саме випускова кафедра за ОП «Соціологія» є членом програми «UNITWIN» в Україні. У відомості СО зазначається, що випускова кафедра співпрацює з підготовки проектних пропозицій з представниками кафедри антропології та глобальних досліджень Університету Вілфріда Лорье (Канада), є ініціатором і організатором проекту «Centering on Ukraine», у співпраці з експертами коледжу Св. Антонія Оксфордського ун-ту (Велика Британія), Ун-том Квінс (Канада). У рамках інтернаціоналізації ЗВО НПП беруть участь у міжнародних проектах та наукових конференціях, про що вони також зазначили на зустрічі. Зокрема, міжнародні стажування: О. Борюшкіна – Katowice School of Technology (Катовіце, Польща); Н. Грабар – Вища школа управління і адміністрації (Ополе, Польща); Н. Моїсеєва та доц. Н. Бондар – Вища Школа Менеджменту (Варна, Болгарія); співпраця із закордонними ЗВО: проф. І. Нечитайло викладала курс в Університеті Вітовта Великого (Литва) за програмою Erasmus+, та була запрошена Люксембурзьким інститутом соціально-економічних досліджень до реалізації проекту «Resilience of education system: what Europe can learn from Ukraine?». Позитивною практикою на ОП є залучення закордонних експертів до читання лекцій для здобувачів (<https://biotechuniv.edu.ua/novini/internatsionalizatsiya-osvitnogo-protsesu-ta-zaluchennya-profesionaliv-praktykiv-na-opp-sotsiologiya/>). На Відкритій зустрічі у ЕГ була можливість заслухати фахівця інклюзивної школи Мілан Петрович (Сербія) М. Каламковича, який поділився досвідом прочитання лекції для здобувачів за ОП «Соціологія». На фокус-групі зі здобувачами студенти підтвердили, що вони відвідували такі заняття. Студенти ДБТУ активно залучаються до реалізації діючих програм міжнародного співробітництва. Проте, саме студенти-соціологи до цих програм поки що не залучені, хоча і знають про їх наявність, про що вони повідомили ЕГ під час зустрічі.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. ОП «Соціологія» зорієнтована на здобувача та відповідає принципам академічної свободи, враховує його індивідуальні інтереси, створюючи умови для формування індивідуальних освітніх траєкторій. Викладачі відкриті до спілкування зі студентами. Позитивною практикою є ініційована деякими НПП процедури оцінки їх роботи за допомогою анонімних опитувань здобувачів по закінченню викладання навчальної дисципліни, коли здобувачі можуть оцінити переваги та недоліки викладання ОК та внести пропозиції щодо їх покращення. Крім того, гарантка ОП особисто раз на рік проводить фокус-групи зі здобувачами щодо рівня їх задоволеності методами навчання і викладання на ОП. 2. Налагоджений зв'язок та обмін інформацією між студентами та гарантом, НПП, кураторами груп. 3. Силабус кожної навчальної дисципліни містить контакту інформацію про викладача (номер телефону та електронну пошту), що робить його доступним для кожного студента, а це особливо актуально під час дистанційного навчання. 4. Залученість здобувачів до науково-дослідної роботи, що свідчить про прикладну орієнтацію ОП. Позитивною практикою є залучення студентів з першого курсу до роботи наукового гуртка «Сучасний соціолог» (керівник гарантка ОП О. Борюшкіна), а також їх участь у наукових заходах. 5. НПП регулярно проходять підвищення кваліфікації та стажування, обмінюються науковим і викладацьким досвідом з іншими інституціями, результати яких використовують під час розробки й оновлення змісту ОК. 6. Участь Університету в різноманітних міжнародних програмах та проектах. Інтернаціоналізації діяльності Університету сприяє широко сформована довірлива база з іноземними університетами-партнерами з дев'яти країн світу. Позитивною практикою на ОП є залучення закордонних експертів до читання лекцій для здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

1. Здобувачі ОП «Соціологія» не брали участь у програмах академічної мобільності. ЕГ рекомендує: раз на рік проводити інформаційні заходи щодо можливостей академічної мобільності, та залучати студентів-соціологів до міжнародних програм, які реалізує ЗВО. 2. У списку рекомендованої літератури в силабусах ОК майже відсутні наукові праці НПП. ЕГ рекомендує: при оновленні робочих програм та силабусів до початку нового навчального року внести до списку рекомендованої літератури наукові праці НПП, що викладають на ОП. 3. Деякі силабуси ОК ОП «Соціологія» містять застарілі переліки літератури, а також подана література оформлена згідно із застарілими вимогами. В окремих силабусах література включає лише 3-4 джерела. Силабуси ОК Сучасні соціологічні теорії та Соціологія економіки містять джерела російського походження. ЕГ рекомендує: до початку наступного навчального року оновити силабуси ОК та розширити переліки літературних джерел, диференціюючи їх на «основні» та «додаткові», розглянути можливість внесення до таких переліків електронних видань і ресурсів; прибрати джерела російського походження. 4. Обмеження вільного вибору здобувачів через часткову відсутність силабусів ВК на сайті випускової кафедри, що суперечить «Положенню про порядок обрання здобувачами освіти вибіркових навчальних дисциплін у Державному біотехнологічному університеті», де вказано, що «...викладач, який забезпечує дисципліну, зобов'язаний у 10 денний термін представити для розміщення на сайті Університету силабус дисципліни згідно затвердженої форми та своєчасно підготувати й подати повний пакет документів» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/pol-pro-obr-vyb-dysc-z.pdf>). ЕГ рекомендує: у 2024-2025 н. р. забезпечити презентацію всіх дисциплін вільного вибору для здобувачів. 5. Незважаючи на наявність та роботу в ДБТУ платформи дистанційного навчання Moodle, здобувачі ОП «Соціологія» майже не використовують її під час навчання, хоча НПП додають туди необхідний навчально-методичний матеріал. ЕГ рекомендує: протягом півроку надати здобувачам доступ до електронних кабінетів в системі Moodle. 6. Відсутність можливості у здобувачів під час освітнього процесу користуватися ліцензійним програмним пакетом SPSS. ЕГ рекомендує: впродовж півроку забезпечити здобувачів

можливістю дистанційно навчатися роботі в програмі SPSS через віддалений доступ в умовах дистанційного навчання.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП «Соціологія» ґрунтується на студентоцентрованому підході та принципах академічної свободи. Форми та методи навчання і викладання є сприятливими для досягнення заявлених в ОП цілей. Всім учасникам освітнього процесу своєчасно надається інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК. Навчальний процес є практико-орієнтованим. Аналізуючи сильні та слабкі сторони, переваги та недоліки за критерієм 4, можемо констатувати, що освітня діяльність на ОП повністю відповідає підкритерію 4.4, значною мірою відповідає підкритеріям 4.1, 4.2 та 4.3, та частково відповідає підкритерію 4.5, оскільки, незважаючи на співпрацю ДБТУ в цілому та випускової кафедри зокрема, з міжнародними закладами вищої освіти, за весь час існування ОП «Соціологія» студенти не користувалися можливістю академічної мобільності. Виявлені і зазначені недоліки є такими, що наразі суттєво не впливають на якість освітнього процесу, проте подальше їх ігнорування може спричинити погіршення якості ОП, а, отже, їх усунення слід розглядати як необхідний запобіжний захід. Таким чином, ЕГ вважає, що практика реалізації ОП «Соціологія» має рівень відповідності «В» за Критерієм 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Оцінювання результатів навчання здобувачів ДБТУ регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/06/pol-org-np-za-dn.pdf>) та «Положенням про організацію освітнього процесу з використанням дистанційних технологій» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-org-op-polo.pdf>). Опис форм контрольних заходів та критерії оцінювання є у робочих програмах, яких немає у вільному доступі, а також в силабусах навчальних дисциплін, які доступні всім учасникам освітнього процесу за даною ОП на сторінці випускової кафедри на сайті університету (<https://biotechuniv.edu.ua/fakulteti-instituti/fakultet-menedzhmentu-administruvannya-ta-prava/kafedra-yunesko-ta-sotsialnogo-zahistu/navchalni-planu/>), а також на сторінках дисциплін в системі Moodle. Контрольні заходи у межах ОК передбачають: поточний контроль (у формі усного та письмового опитування); оцінку результатів самостійної роботи (написання есе, тематичних і контрольних робіт, захист індивідуальних проєктів); підсумковий семестровий контроль (залік або екзамен); підсумкову атестацію (публічний захист кваліфікаційної роботи). Нормативно передбачено, що за своєю формою види семестрового контролю можуть проводитись в усному, письмовому, тестовому або комбінованому форматі. Підсумкова атестація регламентується «Положенням про підготовку і захист кваліфікаційних робіт» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-org-op-pol4.pdf>). На ОП діє практика «проміжних слухань» за результатами готовності роботи: 30 % (листопад), 50-70 % (лютий). На фокус-групі здобувачі зазначили, що викладачі інформують їх про форми та методи контролю на перших заняттях з кожної дисципліни за допомогою силабусів та усних повідомлень. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання є для них зрозумілими. Поточні бали вони можуть дізнатися у викладача в кінці заняття, у ВСО зазначено також, що деякі НПП розміщують таблиці з балами на Google-диску, доступ до якого є у здобувачів, проте саме ця інформація під час фокус-груп з НПП та здобувачами не була підтверджена. Також студенти розповіли, що, протягом семестру вони можуть набрати 50 балів з дисципліни, усно відповідаючи на заняттях та виконуючи інші види робіт. Під час зустрічі з адміністративним персоналом представниця навчального відділу зазначила, що інформацію щодо розкладу сесії викладають на сайті університету завчасно, проте, за який саме час до її початку, ЕГ з'ясувати не вдалося. Аналіз силабусів ОК показав, що загалом форми контрольних заходів дозволяють встановити досягнення здобувачами ПРН.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Згідно зі Стандартом вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 054 «Соціологія», затвердженого Наказом МОН № 371 від 04.03.2020 р. передбачено атестацію здобувачів вищої освіти у формі публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи. Атестація здобувачів вищої освіти за ОП відповідає вимогам Стандарту вищої освіти. Основні вимоги до написання

кваліфікаційних робіт, порядок захисту та критерії оцінювання містяться у «Положенні про підготовку і захист кваліфікаційних робіт» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-org-op-pol4.pdf>). Під час зустрічі гарантка ОП зазначила, що всі роботи здобувачів проходять обов'язкову перевірку на наявність академічного плагіату, за допомогою наявного у ЗВО програмного забезпечення, а саме програми Unicheck. У «Положенні про підготовку і захист кваліфікаційних робіт» ЗВО, затвердженому у 2021 році, описані норми щодо виявлення та запобігання академічному плагіату.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів, дотримання об'єктивності екзаменаторів та процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів в ЗВО регулюються відповідними положеннями: «Положення про організацію освітнього процесу в ДБТУ» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-org-op-polo.pdf>), «Положенням про внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти в ДБТУ» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-acad-pol7.pdf>), «Положенням про організацію освітнього процесу з використанням дистанційних технологій» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/06/pol-org-np-za-dn.pdf>), «Положенням про врегулювання конфліктних ситуацій» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-org-op-pol2.pdf>), «Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-acad-pol1n.pdf>), «Положенням про створення екзаменаційної комісії» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-org-op-pol8.pdf>). Об'єктивність екзаменаторів забезпечується долученням експертів галузі, роботодавців, інших стейкхолдерів до роботи в екзаменаційних комісіях задля забезпечення якості процесу оцінювання та неупередженості членів комісії, що регулюється «Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-org-op-pol8.pdf>). Під час фокус-групи здобувачі зазначили, що інформацію про форми і правила проведення контрольних заходів НПП повідомляють їм своєчасно; підтвердили свою ознайомленість з порядком оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів, правом на апеляцію, хоча зазначили, що особисто вони цю процедуру не використовували, вказали на об'єктивність оцінювання і відсутність конфліктних ситуацій. Здобувачі підкреслили, що викладачі завжди йдуть на зустріч і намагаються попередити такі ситуації. Ефективність попередження таких ситуацій можна пояснити відкритістю та зрозумілістю форм контролю та критеріїв оцінювання, а також тісним спілкуванням здобувачів з гаранткою ОП, кураторами та НПП. На ОП існує практика повторного проведення контрольних заходів, що регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу в ДБТУ» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-org-op-polo.pdf>). Повторне складання екзаменів та залків з навчальної дисципліни допускається не більше двох разів, а отримання оцінки «незадовільно» або «не зараховано» під час другого разу є підставою для відрахування здобувача або повторного вивчення ним дисципліни. Якщо ж студент має дві незадовільні оцінки в результаті складання сесії, йому дозволяється повторно пройти контрольні заходи у терміни згідно з графіком навчального процесу.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в ЗВО регулюються «Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-acad-pol1n.pdf>), «Положенням про групу сприяння академічній доброчесності» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-acad-pol2.pdf>), «Положенням про наявність текстових запозичень в академічних текстах» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-acad-pol3.pdf>). Норми вказаних документів містять чіткі процедури та заходи, спрямовані як на попередження та виявлення випадків порушень, так і встановлення відповідальності за недотримання академічної доброчесності. Усі документи є у відкритому доступі на сайті ДБТУ. В ЗВО здійснюється перевірка кваліфікаційних робіт на наявність академічного плагіату, що забезпечується шляхом використання програмного застосунку Unicheck. На кафедрі є відповідальна особа за здійснення автоматизованої перевірки кваліфікаційних робіт, результати якої розглядаються на засіданні кафедри, де приймаються подальші рішення щодо роботи. Всі кваліфікаційні роботи бакалаврів розміщуються у Репозитарії ДБТУ, що підтвердила представниця Наукової бібліотеки під час фокус-групи, проте за наданим нею посиланням кваліфікаційних робіт здобувачів ОП «Соціологія» там не розміщено <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/40>. Академічна доброчесність у ЗВО популяризується шляхом розміщення відповідної інформації на вебсайті університету <https://biotechuniv.edu.ua/nauka/akademichna-dobrochnest/> та наукової бібліотеки <https://library.btu.kharkov.ua/naukova-komunikatsiia/akademichna-dobrochnest.html>, а також проведенням для здобувачів лекцій з основ академічної доброчесності та проходження ними онлайн-курсу ВУМ «Академічна доброчесність в університеті». На постійній основі в ДБТУ діє група сприяння академічній доброчесності, порядок діяльності якої визначений у «Положенні про групу сприяння академічній доброчесності ДБТУ» (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-acad-pol2.pdf>). Крім того,

обов'язковим є ознайомлення здобувачів ОП з «Кодексом академічної доброчесності ДБТУ» (<https://library.btu.kharkov.ua/images/docs/KODEKS%20academicnoi%20dobrocesnosti.pdf>). Гарантка ОП зазначила, що роз'яснення здобувачам важливості дотримання правил академічної доброчесності починається з першого курсу, тоді ж кожен здобувач підписує документ про ознайомлення з Кодексом. Зі звіту СО відомо, що в ЗВО проводиться анкетування здобувачів щодо дотримання норм академічної доброчесності, проте, ознайомившись з результатами опитування, ЕГ не знайшла даних про опитування здобувачів ОП «Соціологія», та на фокус-групі студенти також не згадали про свою участь у анкетуваннях щодо академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

1. На постійній основі в ДБТУ діє група сприяння академічній доброчесності та наявний вичерпний документальний супровід реалізації принципів академічної доброчесності в освітньому процесі, що гарантує ефективний механізм забезпечення академічної доброчесності. 2. Позитивною практикою в ЗВО є підписання здобувачами вищої освіти та НПП документу про їх про ознайомлення з «Кодексом академічної доброчесності ДБТУ».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

1. Відсутність у здобувачів вищої освіти постійного доступу до своїх поточних балів в процесі вивчення навчальної дисципліни. Вони можуть дізнатися їх у викладача в кінці кожного заняття лише в усній формі. ЕГ рекомендує: протягом півроку створити можливість перегляду поточних балів здобувачами вищої освіти з усіх навчальних дисциплін за допомогою системи дистанційного навчання Moodle або інших сервісів (Google Classroom, електронних журналів на Google Диск тощо) та надати безперешкодний доступ до них кожному студенту. 2. Відсутність захищених кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти в Репозитарії університету. ЕГ рекомендує: забезпечити після проходження захисту в 2024 р. розміщення захищених кваліфікаційних робіт у Репозитарії у вільному доступі.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми контрольних заходів у ЗВО визначені відповідними внутрішніми нормативними документами, до яких всі учасники освітнього процесу мають вільний доступ. У ЗВО популяризуються принципи академічної доброчесності, кваліфікаційні роботи здобувачів перевіряються на наявність академічного плагіату, однак, подальша робота в цьому напрямку має бути активізована. Аналізуючи сильні та слабкі сторони, позитивні практики та недоліки за даним критерієм можемо констатувати, що освітня діяльність на ОП повністю відповідає підкритеріям 5.2 та 5.3, та значною мірою відповідає підкритеріям 5.1 та 5.4. Виявлені несуттєві недоліки, які можна усунути протягом найближчого часу. ЕГ дійшла висновку, що практика реалізації ОП «Соціологія» має рівень відповідності «В» за Критерієм 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

З-поміж сімнадцяти НПП, задіяних до реалізації ОП на постійній основі, є: 5 докторів наук, професорів, 10 кандидатів наук, доцентів, 2 без наукового ступеню і звання. Професійна кваліфікація НПП, які залучені до реалізації ОП, відповідає заявленим цілям і ПРН. Усі НПП мають достатній стаж науково-педагогічної роботи та відповідну спеціальності кваліфікацію. Академічна кваліфікація НПП є також відповідною для залучених до реалізації ОП викладачів. Проте за даними таблиці 2 ВСО з-поміж різних видів і результатів професійної діяльності деякі викладачі не проходили навчання за програмою довгострокового підвищення кваліфікації (К. Агаларова, І. Данченко, С. Пелипенко, О. Воронянський, Т. Олійник, О. Тихоненко), його відсутність впливає на якість викладання НД. Також, у окремих викладачів у списку публікацій, відповідних НД, позицій або недостатньо, або вони є тезами доповідей, або є застарілими (Н. Грабар, О. Воронянський, Т. Олійник, Н. Проценко). На зустрічах т.в.о. начальника відділу кадрів і викладачі університету підтвердили, що дотримання НПП чинних ліцензійних вимог в частині академічної та/або професійної кваліфікації викладачів є пріоритетними у кадровій політиці ЗВО.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Проведення конкурсного відбору НПП здійснюється відповідно до Положення про проведення конкурсного відбору для зміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників Державного біотехнологічного університету та укладання з ними трудових договорів (контрактів) (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-men-polo.pdf>). Обрання НПП на відповідну посаду відбувається у три етапи: обговорення на кафедрі; обговорення на Вченій раді факультету та на Вченій раді університету. Процедура конкурсного відбору в ЗВО є прозорою та відкритою, викладачі знають зміст та умови діючого в університеті Положення. ЗВО здійснює підбір кадрів у відповідності до вимог внутрішнього документу, проте НПП, які забезпечують дану ОП, не проходили ще конкурсну процедуру, оскільки ЗВО у 2021 р. було реорганізовано. На зустрічі з представниками структурних підрозділів т.в.о. начальника відділу кадрів зазначила, що термін трудового договору (від 1 року до 5 років) залежить від: 1) досвіду роботи; 2) відповідності претендента ліцензійним умовам; 3) задоволеності здобувачів вищої освіти викладачем тощо. Також, НПП на зустрічі з ЕГ підтвердили обізнаність щодо процедури конкурсного добору на посади на всіх етапах проведення.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Потенційні роботодавці постійно залучаються до організації та реалізації освітнього процесу як керівники та/або представники баз практик, на яких здобувачі ОП «Соціологія» проходять практику (організації: ГО: «ІН-СОЦІУМ», «Лабораторія соціологічних та освітніх досліджень КНТУШ»). Представник роботодавців (М. Бірюкова, В. Лапіна, О. Дікова-Фаворська) залучаються до процедур регулярного перегляду і оновлення ОП, надаючи рецензії із зазначенням позитивних сторін та рекомендацій. Щодо рекомендацій, то в рецензії В. Лапіної було зазначено, що для поліпшення якості ОП необхідно: з урахування специфіки ЗВО, в якому реалізується ОП, скорегувати зміст додаткових спеціальних компетентностей, які у останній редакції ОП пов'язані з набуттям навичок застосування соціологічного знання у сфері управлінських рішень в організаціях, в тому числі урядових, інституційних та інших установах, які займаються питаннями соціальної політики та соціального захисту; в процесі змістовного забезпечення базових ОК зміщати акценти у бік соціологічного супроводу соціально-економічних процесів і управлінських рішень саме у зазначеній сфері. Представники роботодавців також працюють на ОП та забезпечують викладання ОК: І. Нечітайло – голова правління ГО «ІН СОЦІУМ»; О. Воронянський – заст. голови правління ГО «Науково-дослідний інститут українознавства та козацтва». Зі спілкування зі здобувачами вищої освіти, НПП та роботодавцями було зафіксовано, що останні плідно співпрацюють з випусковою кафедрою з питань проведення соціологічних та інших досліджень (навели приклади відповідної співпраці). Також на зустрічі із керівництвом університету та роботодавцями було зазначено що у ЗВО функціонує Рада роботодавців (створена рік тому), яка збирається двічі на рік. На цих зборах висвітлюються питання потреб роботодавців на сучасному ринку праці. За результатами цих зустрічей доносяться висновки до декана факультету задля реагування на них.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

На зустрічах з НПП, роботодавцями та здобувачами було зазначено, що ЗВО залучає до аудиторних занять «професіоналів-практиків, експертів галузі, роботодавців», а саме: В. Лапіна (керівниця Лабораторії соціологічних та освітніх досліджень КНТУШ); М. Каламкович (провідний фахівець інклюзивної школи «Мілан Петрович» (м. Носі Сад, Сербія)); Ю. Твердохвалова (практикуючий психолог, психотерапевт); О. Стрельник (експертка з гендерних питань, д.с.н., <https://biotechuniv.edu.ua/novyny-kafedry-yunesko/zanyattya-zdobuvachiv-osvity-za-opp-sotsiologiya-z-galuzevym-ekspertom-praktykom/>). На зустрічі з роботодавцями В. Лапіна поділилась досвідом спілкування зі студентами під час аудиторних занять та виробничої практики; студенти, зі свого боку, підтвердили наявність такої практики в університеті.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Процедури підвищення кваліфікації регулюються в ДБТУ "Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників Державного біотехнологічного університету" (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-men-pol2.pdf>). Викладачі зобов'язані проходити стажування, підвищувати кваліфікацію не рідше одного разу на п'ять років (у період стажування за НПП зберігається заробітна плата та робоче місце), проте вони вільні самостійно обирати форми та місце підвищення кваліфікації. НПП кафедри своєчасно проходять підвищення кваліфікації, беручи участь у інтернаціональних проектах: стажування від Школи Соціальних та поведінкових наук, за сприянням World Association for the Support of the Scientists, Відень, Австрія (І. Нечітайло); Katowice School of Technology, Poland (О. Борюшкіна); University of Management, Varna (Н. Бондар); Вища школа управління і адміністрації Ополь, Польща (Н. Грабар); University of Management, Varna (Н. Моїсєєва).

Також в ЗВО діє система преміювання за для мотивації НПП, так, наприклад, у 2020 році премію за результатами рейтингування НПП отримала І. Нечитайло у розмірі одного посадового окладу. На сьогоднішній день на базі ЗВО відсутня внутрішня програма підвищення кваліфікації НПП, проте, на зустрічах з адміністративним персоналом було зазначено, що планується створення відповідних програм і наразі збирається інформація щодо потреб НПП. На зустрічі ЕГ з адміністративним персоналом та НПП також було з'ясовано, що ЗВО підтримує будь-які ініціативи НПП з підвищення кваліфікації під час стажувань та проходження курсів з підвищення кваліфікації.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Призначення різних форм матеріального заохочення НПП передбачене "Положенням про рейтингову систему оцінки діяльності науково-педагогічних працівників ДБТУ" (<https://biotechuniv.edu.ua/pro-universitet/publicna-informatsiya/normativna-baza/>). Оскільки ЗВО знаходиться у процесі реорганізації, та значна частина відділів саме через це ще не має внутрішніх програм та заходів щодо сприяння професійному розвитку викладачів. Проте, викладачі кафедри самостійно підвищують свій рівень викладацької майстерності на зовнішніх програмах підвищення кваліфікації, а саме: І. Нечитайло та О. Борюшкіна пройшли стажування у Харківському національному педагогічному університеті з метою розвитку компетенцій в інформаційно-комунікативних технологій в освіті. Також задля розвитку викладацької майстерності НПП регулярно проходять тренінги, вебінари та семінари, проводять відкриті заняття та взаємовідвідування занять.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. У своїй більшості склад групи забезпечення ОП (доктори та кандидати наук), які є фахівцями в галузі тих ОК, які вони забезпечують; беруть активну участь у підвищеннях кваліфікації та стажуваннях (зокрема, у зовнішніх, в тому числі, й міжнародних), мають публікаційну активність (зокрема, Scopus та Web of Science); 2. НПП, які забезпечують викладання на ОП, є професіоналами-практиками, та спеціалізуються на організації та проведенні різноманітних досліджень, що посилює практичну складову даної ОП (зокрема, І. Нечитайло, О. Воронянський).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

1. Академічна кваліфікація окремих викладачів, які задіяні на даній ОП «Соціологія», потребує певної доробки в питанні відповідних стажувань, підвищення кваліфікацій (К. Агаларова, І. Данченко, С. Пелипенко, О. Воронянський, Т. Олійник, О. Тихоненко) та наявних публікацій (Н. Грабар, О. Воронянський, Т. Олійник, Н. Проценко); ЕГ рекомендує: стимулювати проходження стажувань та/або збільшення кількості публікацій серед НПП; налагодити щорічний моніторинг цього питання (наприклад, на початку навчального року) задля розуміння відповідності НПП ліцензійним вимогам. 2. Відсутня система внутрішньої підтримки НПП з питань підвищення кваліфікації та покращення викладацької майстерності; ЕГ рекомендує: запровадити внутрішні програми підвищення кваліфікації НПП, проводити заходи щодо покращення навичок викладацької майстерності.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

В цілому практика реалізації ОП відповідає Критерію 6, є два недоліки, які наразі не впливають суттєво на якість реалізації освітнього процесу за даною ОП, проте потребують усунення, оскільки, у подальшому можуть створити умови для поступового погіршення якості ОП. Аналіз підкритеріїв та їх змісту дав змогу зазначити що: академічна кваліфікація окремих викладачів, які задіяні на даній ОП «Соціологія», потребує певної доробки в питанні відповідних стажувань, підвищення кваліфікацій та/або наявних публікацій, що частково відповідає підкритерію 6.1; процедура добору НПП є прозорою і дозволяє забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОП, НПП обізнані щодо її механізму, що повністю відповідає підкритерію 6.2; роботодавці залучені до освітнього процесу (І. Нечитайло, О. Воронянський), що повністю відповідає підкритерію 6.3; професіонали-практики залучені до аудиторних занять (Ю. Твердохвалова, О. Стрельник, В. Лапіна, О. Стрельник), що повністю відповідає вимогам підкритерію 6.4; ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів через співпрацю з іншими організаціями, проте на базі ЗВО відсутня внутрішня програма підвищення кваліфікації НПП, але на зустрічах з адміністративним персоналом було зазначено, що планується створення відповідних програм і наразі збирається інформація щодо потреб НПП, що частково відповідає вимогам підкритерію 6.5; ЗВО знаходиться у

процесі реорганізації, та значна частина відділів саме через це ще не має внутрішніх програм та заходів щодо сприяння професійному розвитку викладачів, що частково відповідає вимогам підкритерію 6.6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Матеріально-технічні ресурси та навчально-матеріальна база ЗВО дозволяють забезпечити досягнення цілей та ПРН ОП. Є спеціалізований комп'ютерний клас, який оснащений програмою ОСА для обробки кількісних соціологічних даних. Програма SPSS була доступна для студентів старших курсів, які навчались ще на базі ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, та мали таку програму. В поточному році було придбано ліцензійне програмне SPSS та встановлено на 10 комп'ютерів в комп'ютерному класі факультету. Наявне мультимедійне обладнання та відкритий доступ до мережі Інтернет в навчальних корпусах. Наукова бібліотека ДБТУ, утворена за рахунок об'єднання фондів бібліотек чотирьох ЗВО, має значний фонд наукової літератури з соціології. Функціонує онлайн-бібліотека з доступом до репозитарію. Веб-сайт бібліотеки доступний та зручний. Здобувачі користуються системою дистанційного навчання Moodle. Навчально-методичне забезпечення дисциплін розміщено в електронному репозитарії на платформі DSpace. Репозитарій зареєстровано у директоріях відкритого доступу.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

На всій території ЗВО є вільний Wi-Fi доступ до Інтернету. Не було вільного доступу до Інтернету в гуртожитках університету на момент, коли в ньому проживали студенти до 24.02.2023. Зараз, з причин влучання ракет, гуртожиток, в якому проживали студенти ОП "Соціологія", знаходиться в аварійному стані. Але й запиту на проживання в гуртожитку серед студентів даної ОП немає. На території студмістечка є буфет, медкабінет.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

На території студмістечка є бомбосховище, що було продемонстровано на відео під час зустрічі, присвяченої огляду матеріально-технічної бази. В бомбосховищі є облаштовані зали для занять. Функціонує психологічна служба, в тому числі, проф. І. Нечитайло володіє компетентностями психологічного супроводу дорослих та дітей, що підтверджується відповідними, в тому числі міжнародними сертифікатами. Звернень до психологічної служби від студентів даної ОП не було. В періоди розповсюдження вірусних захворювань при вході в ЗВО було організовано температурний скринінг.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Специфіка освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти визначена у Положенні «Про організацію освітнього процесу в ДБТУ». В університеті діє інститут кураторства, який забезпечує комунікацію в умовах дистанційної освіти в прифронтовій зоні. Існує декілька каналів зв'язку, які підтримуються також гаранткою даної програми О. Борюшкіною, зокрема, через телефон а також групи у Viber, Telegram. За словами студентів працівники деканату, куратор, викладачі завжди знаходяться на зв'язку та задовільняють всі необхідні запити, які поступають від студентів даної ОП. Також соціальну підтримку студентів даної ОП здійснює студентське самоврядування, яке однією зі своїх функцій вбачає саме захист прав та інтересів студентів через їх участь в управлінні університетом, у відносинах з керівництвом та адміністрацією. Здобувачам пропонується гуртожиток на період навчання, хоча в даній ситуації студенти ОП його не потребують.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

На ОП була студентка з вадами слуху. На зустрічі з випускниками вона вказала, що не потребувала додаткових умов, але за необхідності викладачі реагували на її особливості та допомагали в засвоєнні матеріалу. Є пандуси при вході в корпуси університету, що було продемонстровано на знятому задалегідь відео. Обладнано місце для паркування транспорту для людей з інвалідністю, є спеціальні таблички при вході до корпусів зі шрифтом Брайля, працюють

просторі ліфти, звукові сигнали. В гуртожитку на першому поверсі передбачені кімнати для студентів з особливими фізичними потребами. При вході до корпусів є спеціальні кнопки виклику допоміжного персоналу для потреб студентів з інклюзією. На даній ОП студентів з інклюзією немає.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Конфліктні ситуації регулюються «Положенням про врегулювання конфліктних ситуацій" та "Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин». Існує скринька для скарг. В університеті є постійно діюча комісія з врегулювання конфліктних ситуацій, яка відповідає за поширення інформації про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій в університеті, надає інформаційну та консультативну підтримку керівництву структурних підрозділів щодо попередження конфліктних ситуацій, отримує і розглядає скарги у випадках їх виникнення. На даній ОП ситуацій зі зверненням щодо вирішення конфліктів не було. Але під час зустрічі з ЕГ студенти повідомили, що знають про існування даного положення, про свої права та про те, куди звертатись у разі виникнення конфліктних ситуацій. Також, як студенти так і випускники повідомили, що в цілому на ОП панують товариська, безконфліктна та підтримуюча атмосфера, як між самими студентами, так і з викладачами, що сприяє настрою на навчання та нівелює появу конфліктних ситуацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Довірливі товариські стосунки між студентами та викладачами. 2. Налагоджений зв'язок студентів з викладачами, кураторами та гаранткою. 3. Укладені договори, зокрема, з КНУ ім. Тараса Шевченка, для проходження практики студентами-соціологами. Запрошення до викладання гостьових лекцій викладачів з інших університетів, зокрема іноземних (Мартін Каламкович, фахівець з інклюзивної освіти та міжнародної діяльності у сфері освіти інклюзивної школи Мілан Петрович, Сербія).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

1. Гуртожиток знаходиться в аварійному стані від попадання ракет. Хоча й немає зараз нагальної потреби в ньому з боку студентів. 2. Відсутність можливості онлайн користування програмою SPSS для обробки соціологічних даних.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Умови на ОП дають можливість здійснювати навчальний процес у дистанційному форматі під час воєнних дій, близькості регіону до лінії фронту. Тому освітній процес на даній ОП повністю відповідає підкритеріям 7.2, 7.4, 7.5 та 7.6. Та частково відповідає підкритеріям 7.1 та 7.3 з причини військових дій поблизу Харкова та неможливості забезпечення повністю безпечними умовами навчання. А також з причини відсутності можливості використання здобувачами необхідними програмами для обробки кількісних даних соціологічних досліджень.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедура розроблення, затвердження та реалізації ОП регулюється такими нормативними документами: "Положенням про організацію освітнього процесу в ДБТУ" (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-org-op-polo.pdf>); "Положенням про освітні програми ДБТУ" (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-nm-op-pol4.pdf>); "Положення про внутрішню

систему забезпечення якості вищої освіти в ДБТУ" (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-org-op-polo.pdf>). Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП складаються з таких етапів: Рішення про створення ОП ухвалює Вчена рада БДТУ на підставі рішення вченої ради факультету. Наказом ректора Університету утворюється проектна група та призначається її керівник (гарант). До складу робочої групи залучаються НПП, провідні фахівці з галузі та роботодавці. При внесенні змін до ОП враховуються поточні зміни у законодавстві, результати останніх наукових досліджень у певній галузі, нова фахова інформація тощо (оновлюється не рідше одного разу на 3 роки). Перегляд ОП у 2021-2022 рр. був зумовлений реорганізацією ЗВО, факультету і кафедри (змінено гаранта ОП; ОП переорієнтовано на соціологічний супровід процесів у сферах соціальної політики та соціального захисту, у зв'язку з чим відкореговано унікальність ОП, внесені відповідні зміни до ОК, компетентностей і ПРН); зміни до ОП у 2023 р. обумовлені оновленням складом робочої групи.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Починаючи з 2019 р. та по теперішній час на ОП «Соціологія» проводиться перегляд та оновлення ОП за участю здобувачів на засіданнях кафедри. Раз на півроку проводяться фокус-групи із здобувачами (на які іноді запрошуються НПП), на яких здобувачі мають змогу висловити свої пропозиції та зауваження щодо ОП (<https://biotechuniv.edu.ua/novyny-kafedry-yunesko/obgovorennya-opp-sotsiologiya-zi-zdobuvachamy/>). На зустрічі з гаранткою ОП було зазначено, що інформація щодо поліпшення ОП збирається під час проведення фокус-груп з усіма учасниками освітнього процесу двічі на рік. Пропозиції, які були прийняті за результатами обговорень зі студентами, мали позитивний характер, зокрема, у зв'язку з війною здобувачі пропонували додати відповідні теми до дисципліни «Соціологія політики» (грудень 2022 р.), які пов'язані з військовим станом, гарантка відреагувала на запит, та у вересні 2023 р. до переліку вибіркових дисциплін додали дисципліну «Соціологія війни» яка розкриває відповідну тематику. На кафедрі налагоджена хороша комунікація між викладачами і студентами та панує дружня атмосфера. Також, на зустрічі ЕГ зі здобувачами з'ясувалось, що при останньому перегляді ОП здобувачі не надавали зауважень, що свідчить про їх задоволеність ОП, на якій вони навчаються. Відповідно до "Положення про студентське самоврядування ДБТУ" (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-stud.pdf>) органи студентського самоврядування можуть вносити пропозиції щодо удосконалення освітнього процесу, навчальних програм тощо. Проте, представники студентського самоврядування під час зустрічі зазначили, що вони не залучаються до удосконалення ОП та не обізнані щодо процедури перегляду та моніторингу ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці під час зустрічі відзначили тісну та тривалу співпрацю в рамках реалізації даної ОП, оскільки частина роботодавців є викладачами кафедри. Було зазначено, що І. Нечитайло (ГО «ІН СОЦІУМ») свої рекомендації щодо поліпшення ОП надає безпосередньо завідувачу кафедри або гарантці, В. Лапіна (Навчальна лабораторія соціологічних досліджень КНУТШ) долучалась до розробки ОП та постійного її перегляду, В. Нагаєв (ГО «Науковий центр дидактики менеджмент-освіти») пропонував додати в ОП розбір соціометричний метод у наповнення відповідної дисципліни.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Перший випуск здобувачів за даною ОП відбувся в липні 2023 р., тому на ОП немає досвіду збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників. Проте, у ЗВО існує загальна практика анкетування випускників Центром менеджменту якості освіти (<https://biotechuniv.edu.ua/pro-universitet/osvitnya-diyalnist/yakist-osviti/>).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти прописана та закріплена у "Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ДБТУ" (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-acad-pol7.pdf>). Під час фокус-групи було зазначено, що Центром менеджменту якості освіти щорічно проводиться опитування щодо задоволеності здобувачів вищої освіти самою ОП. Витяги з протоколів засідань кафедри, на яких обговорювались зміни в ОП, були надані ЕГ в якості додаткових доказів. На резервній зустрічі з гаранткою та на зустрічі з випускниками було наведено приклади реагування на виявлені недоліки та рекомендації здобувачів: 1) змінити час тривалості заняття; 2) додати зміни у структуру дисципліни «Соціологія політики», зокрема, висвітлити тему соціології війни. Також, з додаткових доказів ЕГ дізналась про такі зміни в ОП: О. Борюшкіна відзначила зміну у формулюванні унікальності ОП з акцентом на підготовку фахівців-соціологів з поглибленим вивченням сфери

соціальної політики, соціальної роботи та соціального захисту; за ініціативи І. Нечітайло було перенесено ОК «Аграрної соціологія» та «Соціологія села» з обов'язкових дисциплін до вибіркових; замість них було додано до обов'язкових ОК навчальні дисципліни, які безпосередньо пов'язані з соціальною політикою, соціальною роботою, соціальним захистом. За результатами зустрічей зі здобувачами освіти, НПП, гаранткою з'ясовано, що під час реалізації даної ОП відбувається вчасне реагування на виявлені недоліки. Всі учасники освітнього процесу обізнані з процедурою реагування на виявлення недоліків в реалізації ОП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Дана акредитація є первинною, тому результатів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, які мали б урахуватися під час удосконалення ОП, немає. Через те, що ЗВО шляхом реорганізації створено у 2021 р., він ще не має досвіду проходження повноцінної (не технічної) акредитацій - була проведена тільки одна акредитація за іншою ОП за тиждень до даної акредитації, як було зазначено під час зустрічі з адміністрацією університету.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В академічному середовищі ЗВО існує культура якості освіти, яка координує розвиток внутрішнього забезпечення якості освіти. Вона включає в себе функціонування системи забезпечення якості вищої освіти, контролю та моніторингу внутрішніх показників освітньої діяльності (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-acad-pol7.pdf>). Моніторинг якості освіти здійснює Центр з менеджменту якості освіти (<https://biotechuniv.edu.ua/pro-universitet/osvitnya-diyalnist/yakist-osviti/>), відповідальна особа проводить дослідження щодо задоволеності здобувачів навчальними процесом. Проте, даний центр не проводить подальшого аналізу результатів досліджень щодо якості ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

1. Плідні та системні стосунки зі стейкхолдерами. 2. Стейкхолдери беруть системну участь в удосконаленні даної ОП, виступають базою практики здобувачів вищої освіти, запрошуються до проведення лекційних занять.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

1. Низький рівень обізнаності представників органів студентського самоврядування щодо участі в перегляді ОП, що свідчить про їх незалученість до процедур забезпечення якості та процесу перегляду ОП; ЕГ рекомендує: інформувати органи студентського самоврядування на початку кожного навчального року або щосеместрово про можливості залучення до оновлення та перегляду ОП, ознайомлювати їх з нормативними документами ЗВО з цих питань. 2. Центр з менеджменту якості освіти не проводить аналізу результатів досліджень щодо оцінки якості реалізації ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

В цілому практика реалізації ОП відповідає Критерію 8, але є декілька недоліків, які наразі не впливають суттєво на якість реалізації освітнього процесу за даною ОП, проте потребують усунення, оскільки у сукупності можуть сприяти поступовому зниженню якості ОП. Аналіз підкритеріїв та їх змісту дав змогу зазначити що: ДБТУ послідовно дотримується визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП, що повністю відповідає підкритерію 8.1; низький рівень обізнаності представників органів студентського самоврядування щодо необхідності участі в процедурі перегляду ОП, що свідчить про незалученість їх до процедур забезпечення якості та процесу перегляду ОП, в пеній мірі відповідає вимогам підкритерію 8.2; роботодавці (які є і

НПП кафедри) залучені до перегляду ОП, що повністю відповідає підкритерію 8.3; існує реальна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ЗВО, проте на даній ОП перший випуск був у липні 2023 р., тому дослідження щодо їх кар'єрного шляху ще не проводилось, що частково відповідає підкритерію 8.4; гарантка ОП реагує на виявлені недоліки та працює над ними, що повністю відповідає підкритерію 8.5; у ДБТУ сформована культура якості, але Центр з менеджменту якості освіти не проводить аналізу результатів досліджень щодо оцінки якості реалізації ОП, що частково відповідає підкритерію 8.6.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ під час здійснення дистанційного візиту переконалась, що правила і процедури, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, доступні на сайті ЗВО в розділі «Публічна інформація» - <https://biotechuniv.edu.ua/pro-universitet/publicna-informatsiya/> та регламентуються Статутом ДБТУ - <https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/Statut-DBTU.pdf> та Колективним договором ДБТУ - <https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/koldogovir-DBTU-2021.pdf>. В розділі «Діючі положення» (<https://biotechuniv.edu.ua/pro-universitet/publicna-informatsiya/normativna-baza/>) розміщені документи, що забезпечують організацію освітнього процесу та внутрішнє забезпечення якості вищої освіти, а саме: "Положення про організацію освітнього процесу в ДБТУ" - <https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-org-op-polo.pdf>, "Положення про організацію освітнього процесу з використанням дистанційних технологій" - <https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/06/pol-org-np-za-dn.pdf>, "Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти" - <https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-acad-pol7.pdf>, "Положення про проведення внутрішнього аудиту системи якості освіти" - <https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-acad-pol5.pdf> та ін. Під час фокус-груп було з'ясовано, що у зв'язку з воєнними діями у місті Харкові у процесі навчання виникали значні труднощі, крім того, були знищені сервери офіційного сайту та платформи дистанційного навчання. Проте зараз встановлені нові, які знаходяться в безпечному місці, тому деякі сторінки офіційного вебсайту ДБТУ досі знаходяться у процесі розробки, при цьому доступ до всіх необхідних документів, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, відновлено.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

ОП «Соціологія» 2023 р. розміщена на офіційному вебсайті ДБТУ на сторінці кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін та доступна за посиланням <https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/kaf-U-opp-054-2023.pdf>. Також на сторінці кафедри викладено редакції ОП «Соціологія» за 2019 р., 2020 р., 2021 р. та 2022 р., а також проекти ОП «Соціологія» за 2022 та 2023 рр., що доступні за посиланням <https://biotechuniv.edu.ua/fakulteti-instituti/fakultet-menedzhmentu-administruvannya-ta-prava/kafedra-yunesko-ta-sotsialnogo-zahistu/osvitno-profesijni-programy/>. Крім того, там розміщені рецензії на ОП стейкхолдерів М. Бірюкової - доктора соціол. наук, проф., НТУ «ХПІ»; О. Дікової-Фаворської - доктора соціол. наук, проф., КЗ "Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти Житомирської обласної ради"; та В. Лапіної - кандидата соціол. наук, Навчальна лабораторія соціологічних та освітніх досліджень КНУТШ. При перегляді рецензій, ЕГ з'ясувала, що в жодній з рецензій не вказана дата її підписання. Під час зустрічі зі стейкхолдерами учасники зазначили, що у контексті строків оприлюднення вони були ознайомлені з проектом ОП та вносили свої пропозиції.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

1. У ЗВО права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу регулюються чітко визначеними та зрозумілими правилами і процедурами. 2. У розділі Публічна інформація на вебсайті університету у відкритому доступі розміщено реєстр нормативно-правової бази ДБТУ. 3. В ДБТУ своєчасно оприлюднюється та оновлюється інформація про цілі, ОК та ПРН ОП «Соціологія» на вебсторінці випускової кафедри, в достатньому для інформування стейкхолдерів обсязі. 4. На вебсайті ЗВО працює зручний пошук, з допомогою якого за ключовими словами можна знайти будь-який нормативний документ ДБТУ, що знаходиться у відкритому доступі, та інші необхідні сторінки і документи.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

1. У ЗВО права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу регулюються чітко визначеними та зрозумілими правилами і процедурами. 2. У розділі Публічна інформація на вебсайті університету у відкритому доступі розміщено реєстр нормативно-правової бази ДБТУ. 3. В ДБТУ своєчасно оприлюднюється та оновлюється інформація про цілі, ОК та ПРН ОП «Соціологія» на вебсторінці випускової кафедри, в достатньому для інформування стейкхолдерів обсязі. 4. На вебсайті ЗВО працює зручний пошук, з допомогою якого за ключовими словами можна знайти будь-який нормативний документ ДБТУ, що знаходиться у відкритому доступі, та інші необхідні сторінки і документи.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

1. На сторінці випускової кафедри у розділі Вибіркові дисципліни відсутні силабуси десяти ВК. ЕГ рекомендує: протягом півроку колективу випускової кафедри розмістити на сторінці кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін силабуси усіх, які входять до Каталогу вибіркових дисциплін ДБТУ та доступні для вивчення здобувачам за ОП «Соціологія». 2. У зв'язку з реорганізацією ДБТУ, яка розпочалася в 2021 р. та триває досі, в ЗВО продовжують створюватися нові структурні підрозділи та, відповідно, сторінки цих підрозділів на вебсайті університету. Попри це, інформація щодо діяльності цих структурних підрозділів на вебсторінках сайту відсутня. ЕГ рекомендує: протягом півроку наповнити необхідною інформацією вебсторінки новостворених структурних підрозділів на вебсайті університету. 3. Рецензії стейкхолдерів на ОП «Соціологія», розміщені на вебсторінці випускової кафедри, але не містять інформації про дату їх підписання. ЕГ рекомендує: протягом півроку оновити рецензії на редакцію ОП «Соціологія» 2023 р. із зазначенням дат їх підписання.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

В ДБТУ наявна чітка нормативно-правова база, яка встановлює правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Проекти нових редакцій ОП завчасно публікуються на вебсторінці випускової кафедри на сайті ЗВО. Інформація про ОП «Соціологія» опублікована в обсязі, достатньому для інформування стейкхолдерів. Враховуючи всі наведені сильні сторони та позитивні практики, а також слабкі сторони та недоліки щодо ОП у контексті критерію 9, ЕГ дійшла висновку, що ОП «Соціологія» цілком відповідає підкритерію 9.3, та значною мірою відповідає підкритеріям 9.1 та 9.2. Пропозиції, висловлені ЕГ, мають рекомендаційний характер та можуть бути впроваджені найближчим часом.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Колісник Лариса Олексіївна

Члени експертної групи

Стадник Альона Георгіївна

Захарова Юлія Ігорівна